

Rapport 2022:15

Flyktingar och flyktinganhörigas etablering på arbetsmarknaden i Stockholm, Göteborg och Malmö

Mattias Engdahl och Linus Liljeberg vid IFAU kartlägger skillnader och likheter i flyktingars etableringsprocess på Sveriges tre största lokala arbetsmarknader.

Invandringen till Sverige har ökat

Sedan det tidiga 2010-talet har antalet flyktingar och flyktinganhöriga som beviljats uppehållstillstånd i Sverige ökat kraftigt. År 2016 nåddes en topp då över 50 000 flyktingar och flyktinganhöriga i åldrarna 18–64 år invandrade (Figur 1).

Ungefär 40 procent av dem har bosatt sig i någon av Sveriges tre största arbetsmarknadsregioner: Stockholm-Solna, Göteborg och Malmö-Lund. Arbetsmarknadsregionerna är stora och utgår från pendlingsmönster. Exempelvis består Stockholm-Solna av ett trettio-tal kommuner från tre olika län.

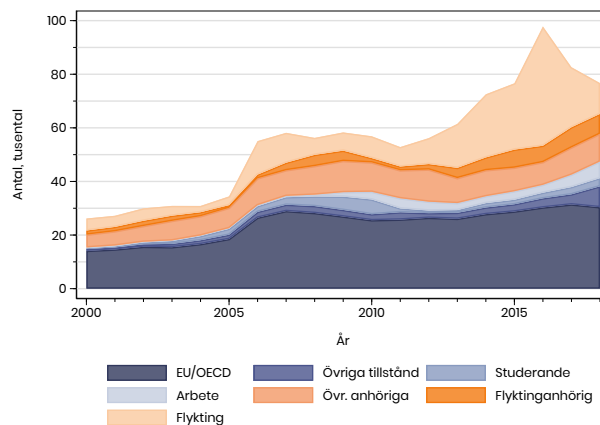
Engdahl och Liljeberg följer flyktingar och flyktinganhöriga som invandrade till Sverige 2000–2017 och som var 20–54 år det år de fick uppehållstillstånd. De är framför allt intresserade av dem som bosatte sig i de tre storstadsregionerna. Hur lång tid tar det att få ett första jobb och hur ser vägen mot en mer stabil ställning på arbetsmarknaden ut?

Rapporten bygger på data från Statistiska centralbyrån (SCB) och individerna följs till och med 2019.

Snabbare etablering i Stockholm-Solna, långsammare i Malmö-Lund

Efter tio år i landet har runt två av tre flyktingar (65 %) någon form av arbetsinkomst och kontakt med arbetsmarknaden (Figur 2 rosa linje).

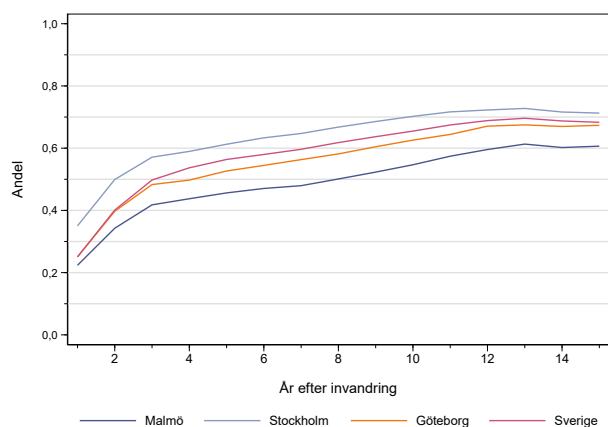
Figur 1 Antal invandrade 18–64 år till Sverige efter grund för bosättning, 2000–2018. Personer födda utanför EU/OECD delas in i olika grupper beroende på grund för bosättning. Egna beräkningar baserade på registerdata från SCB.

Andelen flyktingar med arbetsinkomst skiljer sig åt mellan arbetsmarknadsregionerna. Av Figur 2 framgår att ungefär 70 procent av dem som bor i Stockholm-Solna (ljusblå) har någon inkomst från arbete efter tio år i landet, jämfört med 55 procent i Malmö-Lund (mörkblå). Skillnaden mellan Stockholm-Solna och Malmö-Lund är alltså 15 procentenheter. I Göteborg hade strax över 60 procent arbetsinkomster.

Det är inte bara jämfört med övriga storstadsområden Malmö-Lund sticker ut. Malmö-Lund hör till de 10 procent av Sveriges samtliga lokala arbetsmarknader där etableringsprocessen tar särskilt lång tid.

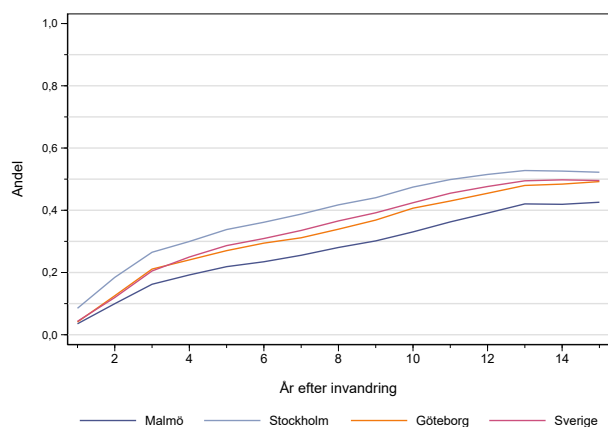
Figur 2 Andelen flyktingar och flyktinganhöriga som under ett kalenderår har haft arbetsinkomster

Färre än hälften når en stabil ställning på arbetsmarknaden efter 10 år

Samma mönster kvarstår när Engdahl och Liljeberg studerar andelen flyktingar och flyktinganhöriga som har inkomster som återspeglar en relativt stabil ställning på arbetsmarknaden (Figur 3). Författarna definierar en mer stabil ställning som en årsinkomst som motsvarar halva medianinkomsten för sysselsatta 45-åringar, vilket 2019 var cirka 200 000 kr per år.

Figur 3 Andelen flyktingar och flyktinganhöriga som under ett kalenderår har haft inkomster som överstiger halva medianinkomsten för en 45-åring

Efter tio år har bara cirka 33 procent av dem som bor i Malmö-Lund (mörkblå linje) en stabil ställning på arbetsmarknaden, jämfört med 41 procent i Göteborg (gul/orange linje) och 47 procent i Stockholm-Solna (ljusblå linje).

Kvinnliga flyktingar i Malmö-Lund har lägst etableringsgrad och efter 10 år i Sverige har 27 procent arbetsinkomster motsvarande halva medianinkomsten för en 45-åring.

Svårt att förklara vad skillnaderna beror på

Det är svårt att förklara vad skillnaderna beror på. Engdahl och Liljeberg tar, med hjälp av regressionsanalys, hänsyn till ålder och kön, men även till de invandrades födelseregion, utbildningsnivå, hur hushållet ser ut, vilken grund individen har för bosättning samt den lokala demografin och den lokala arbetsmarknadens funktionssätt. Det senare handlar exempelvis om den lokala arbetslöshetsnivån.

När hänsyn tas till den stora uppsättningen kontrollvariabler kvarstår fortfarande betydande skillnader i etablering mellan regionerna.

Sett till de egenskaper som rapportförfattarna kan observera i sina data kan inte skillnaderna förklaras av flykting- och anhöriggruppens ålder, kön, födelseland eller utbildningsnivå.

Däremot kan de demografiska skillnaderna – andelen av befolkningen som är 20–29 år eller 55–64 år, andelen med förgymnasial utbildning, andelen med minst treårig eftergymnasial utbildning och antalet personer födda i olika landsgrupper – förklara en del av skillnaderna. Även de lokala arbetsmarknadsförutsättningarna påverkar gapet något, men merparten av skillnaderna kan inte förklaras.

Skillnaderna beror inte heller på att flyktingar i Malmö-Lund arbetar i Danmark. Endast 0,5–1 procent av dem som invandrade mellan 2000 och 2017 hade arbetsinkomster från Danmark under 2000–2021.

Rapportförfattarna drar slutsatsen att det finns goda skäl att återvända till frågan i framtida studier.

Om rapport 2022:15

”Flyktingar och flyktinganhörigas etablering på arbetsmarknaden i Stockholm, Göteborg och Malmö” är skriven av Mattias Engdahl och Linus Liljeberg, vid IFAU.

Rapporten i korthet summerar utvalda rapporter från IFAU. Om din organisation vill prenumerera på tryckta exemplar, skicka dina kontaktuppgifter till ifau@ifau.uu.se. Ange ”prenumeration RIK” i ämnesraden.